

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ DLA GMINY IMIELNO NA LATA 2023– 2028

Wstęp

Na mocy ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2021r. poz. 1249 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym m. in. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Program określa wachlarz działań, których celem będzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz usprawni system pomocy dla osób zagrożonych lub uwikłanych w zjawisko przemocy domowej. Planowane działania stanowią kontynuację, ugruntowanie i intensyfikację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2022.

Podejście władz lokalnych do zapobiegania i rozwiązywania problemu przemocy domowej powinno zakładać powstawanie wspólnie działających struktur na tę rzecz. Podstawowym założeniem, które obliuguje administrację rządową i samorządową do podejmowania działań w zakresie rozwiązywania i przeciwdziałania temu problemowi, jest poszanowanie praw człowieka oraz fakt, że przemoc domowa nie jest prywatną sprawą rodziny, nie jest też prywatnym konfliktem pomiędzy członkami rodziny. Konsekwencje społeczne dla osób doświadczających przemocy domowej mogą towarzyszyć im przez całe życie, skutecznie destabilizując, utrudniając, a w skrajnych przypadkach wykluczając z funkcjonowania w różnych sferach życia. Doświadczanie przemocy domowej jest tym bardziej dramatyczne, że występuje w miejscu, które z założenia powinno dawać jednostce wsparcie, bezpieczeństwo i stwarzać optymalne warunki do rozwoju i społecznego funkcjonowania, a jej sprawcami są członkowie rodziny, osoby bliskie i zaufane. Doskonalenie obecnego systemu ochrony i pomocy osobom doznającym przemocy domowej, przy jednoczesnym zapewnieniu stałych form oddziaływań wobec osób ją stosujących, ma przyczynić się do coraz bardziej zintegrowanego systemu pomocowego na rzecz rodzin.

I. Podstawy prawne programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jego przygotowania stanowi realizację zapisów art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Na treść i realizację Programu mają wpływ następujące akty prawne :

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego,
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 listopada 2020r. w sprawie wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego

mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,

- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny, w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieskie Karty”.

Gminny Program będzie realizowany w oparciu o powyższe dokumenty.

II. Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Imielno

1) Skala zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy (mocne, słabe strony)

Jedną z kluczowych instytucji świadczących pomoc dla rodzin z problemem przemocy domowej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Imielnie oraz funkcjonujący w jego ramach Zespół Interdyscyplinarny. W pracy na rzecz rodzin doświadczających przemocy domowej pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej współpracują z instytucjami i służbami takimi jak: policja, prokuratura, Sąd Rejonowy – kuratorzy, placówkami ochrony zdrowia oraz placówkami oświaty.

Dokładne zdiagnozowanie skali przemocy domowej jest bardzo trudne. W społeczeństwie w dalszym ciągu dominuje przekonanie, że problemy rodzinne powinny być rozwiązywane w rodzinie, bez ingerencji zewnętrznych instytucji.

Przemoc domowa traktowana jest jako sprawa wstydliva, drażliwa. Z tego powodu właściwe zdiagnozowanie skali tego zjawiska nie jest możliwe. Praktycznie liczby podawane w statystykach nie odzwierciedlają tego zjawiska w całej jego rozciągłości. Dane o przemocy dotyczą tylko ujawnionych przypadków, gdzie osoby doznające przemocy zdecydowały się na podjęcie działań. Większość przemocy domowej jest jednak nieujawniana, a dramaty wielu osób rozgrywają się w czterech ścianach ich domów.

Skalę zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Imielno przedstawiają poniższe tabele :

Liczba wszczętych procedur „Niebieskich Kart”

Podmiot sporządzający „Niebieskie Karty”	Rok		
	2020	2021	2022
Policja	9	2	3
Pracownicy socjalni	5	0	2
Oświata	0	0	0
Służba zdrowia	0	0	0
Razem	14	2	5

Analizując powyższe dane można zauważyć zdecydowany spadek liczby zakładanych kart. Dane wskazują, że najczęściej „Niebieskich Kart” zakłada policja, zazwyczaj podczas

interwencji. Pracownicy socjalni wszczęli procedurę w 5 przypadkach w 2020r. i 2 przypadkach w 2022r. Na przełomie trzech lat nie odnotowano założonych „Niebieskich Kart” przez instytucje oświaty i służby zdrowia.

Liczba osób doznających przemocy domowej z podziałem na płeć

Osoby doznające przemocy domowej	Rok		
	2020	2021	2022
Kobiety	9	8	4
Mężczyźni	2	1	0
Dzieci do 18 lat	5	1	1

Powyższa tabela wskazuje, że w zdecydowanej większości osobami doznającymi przemocy domowej są kobiety. Kolejno są małoletnie dzieci, a najmniejszą liczbę osób doznających przemocy domowej stanowią mężczyźni.

Liczba osób stosujących przemoc domową z podziałem na płeć

Osoby stosujące przemoc domową	Rok		
	2020	2021	2022
Kobiety	4	1	2
Mężczyźni	17	7	4
Razem	21	8	6

W kwestii płci osób stosujących przemoc domową, przeważają mężczyźni.

Jeśli sytuacja nie ulega poprawie, pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej składali zawiadomienie do Prokuratury Rejonowej o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 207 kodeksu karnego.

Ilość złożonych zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa w trybie art. 207 kodeksu karnego

Rok		
2020	2021	2022
1	0	0

Analizując powyższe dane, na przełomie lat widać tendencję malejącą. Jest to pozytywne zjawisko i istotne jest, aby udawało się utrzymać taką sytuację.

Ilość udzielonych konsultacji w Rodzinnym Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym do spraw uzależnień i przemocy

Rok		
2020	2021	2022
147	118	80

Mieszkańcy Gminy Imielno mają możliwość skorzystania z pomocy terapeutów przyjmujących w Rodzinnym Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym do spraw uzależnień i przemocy. Specjaliści udzielają porad dla osób doznających przemocy domowej, ale również osób stosujących przemoc domową, osób uzależnionych i współuzależnionych. Efektywność oddziaływań terapeutycznych w głównej mierze zależy od chęci współpracy osób zgłaszających się. Zdarza się niestety, że nawet długotrwałe motywowanie osoby do udziału w spotkaniach nie przynosi zamierzonego efektu z uwagi na jej postawę, obawy. Dlatego bardzo dużą rolę odgrywa tu praca socjalna ukierunkowana na przełamanie bariery. Mimo trudności powyższe dane jasno pokazują jak ważne i wskazane jest funkcjonowanie Rodzinnego Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego do spraw uzależnień i przemocy.

2) Praca z problemem przemocy domowej

Mocne strony	Słabe strony
Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego	Występujące przypadki przemocy domowej na terenie gminy
Stosowanie procedury Niebieskie Karty	Niezgłaszane przypadki przemocy domowej
Funkcjonowanie na terenie gminy Rodzinnego Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego ds. uzależnień i przemocy	Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy domowej, niechęć do współpracy
Znajomość specyfiki środowiska i obszarów problemowych wśród kadry zajmującej się przeciwdziałaniem przemocy domowej	Występowanie tzw. „przemocy pokoleniowej”,
Systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez kadre zajmującą się problematyką przemocy domowej	Brak mieszkań socjalnych, komunalnych, chronionych dla osób doznających przemocy domowej i ich rodzin,
Zmiany w polityce prorodzinnej państwa	Współwystępowanie przy przemocy domowej także innych dysfunkcji (uzależnienia),
Działalność GKRPA w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień	Powszechny pogląd o braku konsekwencji ponoszonych przez sprawcę będący czynnikiem osłabiającym podejmowanie działań przeciwko niemu

III. Cel główny i cele szczegółowe programu.

Celem głównym programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej jest podejmowanie wszelkich działań prowadzących do zmniejszenia skali zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Imielno.

Realizacja tego celu następować będzie poprzez realizację celów szczegółowych.

Cele szczegółowe :

1. Podejmowanie i koordynacja działań lokalnych podmiotów na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Działania:

1. Nawiązywanie i pogłębianie współpracy pomiędzy gminnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Sprecyzowane działania i ciągłość pracy Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno - pomocowych.
3. Realizacja procedury „Niebieskie Karty”.

Realizatorzy :

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Urząd Gminy
- Komenda Powiatowa Policji
- Placówki oświatowe
- Służba Zdrowia
- Sąd
- instytucje zewnętrzne

2. Profilaktyczne i edukacyjne działania wśród społeczności lokalnej podnoszące wiedzę, świadomość i wrażliwość na temat zjawiska przemocy domowej.

Działania :

1. Przygotowywanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Publikowanie informacji o zjawisku przemocy domowej i lokalnym systemie wsparcia przy wykorzystaniu stron internetowych i środków masowego przekazu.
3. Gromadzenie i publikowanie informacji na temat instytucji udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej.
4. Promowanie wśród społeczności lokalnej alternatywnych form spędzania wolnego czasu.
5. Prowadzenie działań profilaktycznych poprzez organizację zajęć, warsztatów, pogadanek.
6. Realizacja projektów socjalnych o charakterze profilaktycznym.

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Zespół Interdyscyplinarny
- instytucje zewnętrzne

3. Podejmowanie działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.

Działania:

1. Realizacja działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową poprzez Rodzinny Punkt Informacyjno - Konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy (prowadzenie poradnictwa w szczególności terapeutycznego, rodzinnego i socjalnego).
2. Pomoc osobom doznającym przemocy domowej w uzyskaniu ochrony przed dalszym krzywdzeniem poprzez umożliwienie bezpiecznego schronienia (udzielanie informacji o ośrodkach wsparcia, pomoc w uzyskaniu pobytu).
3. Podejmowanie przez pracowników socjalnych interwencji kryzysowej, wsparcia w środowisku.
4. Pomoc w uzyskaniu innego mieszkania.

5. Kierowanie osób doznających przemocy domowej do instytucji udzielających specjalistycznego wsparcia.

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Zespół Interdyscyplinarny
- Rodzinny Punkt Informacyjny – Konsultacyjny do spraw uzależnień i przemocy
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Komenda Powiatowa Policji
- instytucje zewnętrzne

4. Podejmowanie działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.

Działania:

1. Kierowanie osób stosujących przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych lub programach psychologiczno - terapeutycznych.
2. Kierowanie osób stosujących przemoc domową do instytucji udzielających specjalistycznego wsparcia.
3. Składanie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971r. – Kodeks wykroczeń.
4. Zawiadomienie sądu rodzinnego o rozpoznanie sytuacji nieletnich.
5. Kierowanie spraw do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Zespół Interdyscyplinarny

5. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy domowej.

Działania:

1. Udział przedstawicieli służb w szkoleniach, konferencjach, superwizjach, warsztatach.

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Zespół Interdyscyplinarny

Wyżej wymienione cele będą realizowane przy pomocy działań o charakterze:

- profilaktycznym – promowanie, propagowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy, nowatorskich i systemowych rozwiązań,
- edukacyjnym – upowszechnianie wiedzy na temat przemocy domowej i jej negatywnych skutków, kształtowanie właściwych postaw, w tym brak akceptacji dla przemocy domowej,
- pomocowym - specjalistyczne poradnictwo, działania profilaktyczno – terapeutyczne,
- korekcyjno – edukacyjnym - informowanie o miejscach i możliwościach udzielania pomocy,
- wspierającym – wsparcie merytoryczne i praktyczne służb pomocowych, wzmacnianie i aktywizowanie instytucji i organizacji, współpraca i wymiana doświadczeń oraz informacji.

IV. Rezultaty

Oczekiwane rezultaty:

1. Skoordynowanie działań instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej.
2. Poszukiwanie nowych form działań służących przeciwdziałaniu przemocy domowej.
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom doznającym przemocy domowej.
4. Szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy domowej oraz zatrzymania przemocy domowej.
5. Realizacja działań pomocowych dla osób doznających przemocy domowej: poradnictwo, konsultacje, praca socjalna, terapie.
6. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym i zagrożonym zjawiskiem przemocy domowej.
7. Zapewnienie ochrony przed dalszym krzywdzeniem, poprzez zapewnienie schronienia dla osób doznających przemocy domowej oraz odseparowanie osób stosujących przemoc domową.
8. Eliminowanie postaw i zachowań skutkujących przemocą domową.
9. Podniesienie kompetencji i profesjonalizacja kadry służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

V. Harmonogram działań

Lp.	Cel	Działania	Termin realizacji	Koszt i źródło finansowania	Realizator
1.	Podejmowanie i koordynacja działań lokalnych podmiotów na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nawiązywanie i pogłębianie współpracy pomiędzy gminnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. 2. Sprecyzowanie działania i ciągłość pracy Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno - pomocowych. 3. Realizacja procedury „Niebieskie Karty”. 	2023-2028	Bez dodatkowych kosztów	GOPS, GKRPA, Urząd Gminy, KPP, służba zdrowia, placówki oświatowe, Sąd, instytucje zewnętrzne
2.	Profilaktyczne i edukacyjne działania wśród społeczności lokalnej podnoszące wiedzę, świadomość i wrażliwość na temat zjawiska przemocy domowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowywanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. 2. Publikowanie informacji o zjawisku 	2023-2028	Środki Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, instytucje zewnętrzne.

		<p>przemocy domowej i lokalnym systemie wsparcia przy wykorzystaniu stron internetowych i środków masowego przekazu.</p> <p>3. Gromadzenie i publikowanie informacji na temat instytucji udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej.</p> <p>4. Promowanie wśród społeczności lokalnej alternatywnych form spędzania wolnego czasu.</p> <p>5. Prowadzenie działań profilaktycznych poprzez organizację zajęć, warsztatów, pogadań.</p> <p>6. Realizacja projektów socjalnych o charakterze profilaktycznym.</p>			
3.	<p>Podejmowanie działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc domową</p>	<p>1. Realizacja działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową poprzez Rodzinny Punkt Informacyjno - Konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy (prowadzenie poradnictwa w szczególności terapeutycznego, rodzinnego i socjalnego).</p>	2023-2028	<p>Środki Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii; środki własne gminy</p>	<p>GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, punkt konsultacyjny, GKRPA, KPP, instytucje zewnętrzne</p>

		<ol style="list-style-type: none"> 2. Pomoc osobom doznającym przemocy domowej w uzyskaniu ochrony przed dalszym krzywdzeniem poprzez umożliwienie bezpiecznego schronienia (udzielanie informacji o ośrodkach wsparcia, pomocy w uzyskaniu pobytu). 3. Podejmowanie przez pracowników socjalnych interwencji kryzysowej i wsparcia w środowisku. 4. Pomoc w uzyskaniu innego mieszkania. 5. Kierowanie osób doznających przemocy domowej do instytucji udzielających specjalistycznego wsparcia. 			
4.	Podejmowanie działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc domową	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kierowanie osób stosujących przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno - terapeutycznych. 2. Kierowanie osób stosujących przemoc domową do instytucji udzielających specjalistycznego wsparcia. 3. Składanie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą 	2023-2028	Środki Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	GOPS, Zespół Interdyscyplinar ny

		<p>przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c Kodeksu wykroczeń.</p> <p>4. Zawiadomienie sądu rodzinnego o rozpoznanie sytuacji nieletnich.</p> <p>5. Kierowanie spraw do GKRPA.</p>			
5.	Podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy domowej	1. Udział przedstawicieli służb w szkoleniach, konferencjach, superwizjach, warsztatach.	2023-2028	Środki Gminnego programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, środki własne gminy	GOPS, Zespół Interdyscyplinar ny

VI. Adresaci programu.

1. Osoby doznające przemocy domowej.
2. Osoby stosujące przemoc domową.
3. Przedstawiciele instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy domowej.
4. Mieszkańcy Gminy Imielno.

VII. Finansowanie programu.

Zadania realizowane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej finansowane będą ze środków budżetu gminy oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Imielnie do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy w Imielnie sprawozdanie z realizacji Programu.